

HABARI ZA HUKIMWI

ISSN 0856 - 4311 | Toleo Na. 037 JANUARI - MACHI 2020

TOLEO MAALUMU LA HUDUMA ZA METHADONI

"Unga
Noma,
Najuta
Kutumia"

YALIYOMO

- Kukosa Shughuli Kumenirudisha Kwenye Uraibu
- Kliniki Muhimbili Kinara Huduma Methadoni
- Unga Umepotea Yamebaki Makapi
- Bagamoyo Kusajili Wanne kwa Siku
- Uraibu Ulimkatisha Chuo Kikuu

Pima • Jitambue • Ishi

NACP

BODI YA UHARIRI

Dkt. Leonard Subi--Mkurugenzi wa Kinga
 Dkt. Beatrice Mutayoba Mwenyekiti
 Dkt. Magret Kagashe Mjumbe
 Shoko Subira Mhariri Mkuu
 Said Makora Mhariri
 Dkt. Anath Rwebembera Mjumbe
 Neusta Kwasigabo Mjumbe
 Baraka Mpora Mjumbe
 Abwene Mwakalobo Mjumbe
 Neema Makyoa Mjumbe
 Eveline Maziku Mjumbe
 Peris Urassa Mjumbe
 Dkt. Prosper Njau Mjumbe
 Veryh Sambo Mjumbe
 George Laizer Mjumbe
 Susan Mbando Mjumbe
 Zeye Masunga Mjumbe
 Buberwa Muchwampaka Mjumbe

WACHANGIAJI

James Kaji (Kamishna Generali) DCEA
 Dkt. Peter Mfisi - DCEA
 Dkt. Christian Mbwasia DCEA
 Florence Khambi DCEA
 Raymond Mushumbusi (MoH)...CDGEC

Kutoka kwa Meneja Mpango**TUWASAIKIE WARAIBU**

Moja ya mafanikio makubwa yenye kuonekana wazi ni udhibiti wa kuingizwa kwa dawa za kulevya nchini, hali inayowafanya vijana – nguvu kazi ya taifa kutoka kwenye utegemezi wa kutumia dawa hizo.

Hivi sasa, mapambano dhidi ya dawa za kulevya nchini ni yenye kutia moyo kwani kiwango cha dawa hizo hususan heroin kimedhibitiwa. Hali hii imewafanya watu wengi waliokuwa na utegemezi wa dawa za kulevya kutafuta tiba, huku wengi wao wamejiunga kwenye huduma ya tiba ya Methadoni.

Huduma ya Tiba ya Methadoni ilianza nchini Tanzania mwaka 2011 kama mpango wa utafiti ukilenga kuwakinga wajidunga wa dawa za kulevya dhidi ya maambukizi ya VVU ambao walikuwa kwenye kiwango kikubwa cha maambukizi.

Hadi sasa, kuna kliniki tisa zahuduma ya tiba ya Methadoni nchini ambazo zote kwa pamoja zimewasajili waraibu zaidi ya 9,000.

Aidha, Serikali imeandaa mpango wa kuanzisha kliniki za huduma za Methadoni katika mikoa yote yenye idadi kubwa ya watu wenye utegemezi wa dawa za kulevya.

Huduma za tiba ya Methadoni ni kielelezo cha afua yenye kuthibitisha kutoa huduma kwa “mgonjwa wote” ambayo ni dhana ya kumtibu kutoka kwenye utegemezi wa dawa za kulevya.

Kwenye kliniki, huduma kadha hutolewa zikiwemo za ushauri nasihi na mitazamo ya kubadilisha tabia, upimaji wa VVU, virusi vya ya homa ya ini aina ya HCV na HBV, uchunguzi wa Kifua Kikuu (TB), rufaa na kuunganishwa kwenye huduma na matunzo.

Lengo kubwa la huduma za tiba ya Methadoni ni uponyaji kamili, ukiwamo wa kujiongoza mwenyewe kwenye maisha. Aina hii ya dhana ya matibabu inaonyesha kuongezeka kwa ufuasi wa tiba kwa waraibu wenye magonjwa mengine kama TB na VVU, pia inapunguza maambukizi ya magonjwa mengine kama ya VVU na homa ya ini.

Pia hupunguza utumiaji wa dawa haramu za kulevya na makosa jinai kutoka kwa watu wenye hali ya utegemezi wa dawa za kulevya, huongeza hali ya wagonjwa uwezo wa kuendelea na ajira zao na kuimarisha hali ya uzazi kwa wanawake ambao ni wategemezi wa dawa za kulevya wakati huo wakiwa wajawazito.

TAMBUA DAWA ZA KULEVYA, SHERIA NA SERA KWA WARAIIBU

Dawa za Kulevya

Ni kemikali ambazo mtu akizitumia huathiri mfumo wa fahamu na kusababisha mabadiliko katika hisia, fikra na tabia. Dawa zinazotumika zaidi nchini ni bangi, mirungi, heroin, cocaine na dawa tiba zenye asili ya kulevya kama Valium, Tramadol, Pethidin na Ketamini.

Ukubwa wa Tatizo la Uraibu Nchini

Utafiti uliofanyika mwaka 2014 ulionyesha takribani watu 300,000 (250,000 hadi 500,000) walikuwa wanatumia dawa za kulevya hasa heroin nchini.

Hata hivyo, idadi hiyo inaweza kupungua hivi sasa kutokana na kuwepo kwa vituo vingi vya kutolea matibabu kwa waraibu wa heroin na kupungua kwa uingizaji wa dawa za kulevya nchini.

Dawa inayotumika kwa wingi nchini ni bangi. Hata hivyo, hakuna takwimu maalum zenye kuonesha idadi ya Watanzania wanaotumia bangi.

Sheria ya Dawa za Kulevya, Sera ya Tiba na Huduma ya Tiba kwa Waraibu

Kipengere cha 31 cha Sheria ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya Na. 5 ya Mwaka 2015 pamoja na marekebisho ya Mwaka 2017, kinasema kuwa, "Iwapo mraibu wa dawa za kulevya atatiwa hatiani kwa kosa la kupatikana na kiasi kidogo cha dawa ya kulevya kwa ajili ya matumizi yake na ikathibitishwa na daktari kuwa ni mraibu wa dawa za kulevya, Mahakama itaamuru mtu huyo aipeleke kwenye kituo cha matibabu badala ya kupeleka jela au kutozwa faini.

Hatua hii inasaidia waraibu wengi wa dawa za kulevya waliopatikana na hatia ya kupatikana kwa kosa la kukutwa na kiasi kidogo cha dawa za kulevya kwa matumizi yao kupeleka kwenye vituo vya matibabu badala ya kufungwa jela au kutozwa faini.

Madhara ya Matumizi na Biashara ya Dawa za Kulevya

Matumizi na biashara ya dawa za kulevya yanaathari kiafya, kijamii, kiuchumi, kimazingira na kiusalama kama ifuatavyo:-

Kiafya

Matumizi ya dawa za kulevya kwa kuchangia sindano usababisha maambukizi ya Virusi vya UKIMWI (VU) na Virusi vya Homa ya Ini "hepatitis" B na C. Tafiti zilizofanywa mwaka 2014 zilionyesha watumiaji wa dawa za kulevya kwa njia ya kujidunga wanaoishi na VU ni asilimia 24 hadi 42.

Aidha, matumizi ya dawa za kulevya husababisha Kifua Kikuu. Takwimu zinaonesha kuwa maambukizi ya Kifua Kikuu miungoni mwa waraibu ni asilimia 11 ikiwa ni pamoja na kifua kikuu sugu. Wakati katika jamii kwa ujumla ilikuwa asilimia 0.2 (Utafiti wa 2014). Magonjwa mengine ni pamoja na Magonjwa ya akili, Magonjwa ya kinywa, Magonjwa ya ngozi na hata vifo vya ghafla.

Kijamii

Matumizi ya dawa za kulevya uathiri familia na jamii kwa kusababisha yafuatayo:-Familia kusambaratika, kuongezeka kwa watoto yatima,

mmomony'oko wa maadili, kuongezeka kwa uhalifu, utoro shuleni, mimba zisizotarajiwa na upotevu wa mali za familia

Kiuchumi

Biashara ya dawa za kulevya huvuruga uchumi wa nchi kwa njia mbalimbali zikiwemo:

+ Kudhoofika kwa afya ya mtumiaji na kuathiri uwezo wa kufanya kazi, kutumika kwa rasilimali za Taifa katika kuwatibu waraibu na kudhibiti wafanyabiashara wa dawa hizo.

+ Kusababisha mzunguko haramu wa fedha unaochangia mfumuko wa bei, kuhodhiwa kwa uchumi na wachache, ongezeko la pengo la vipato na uwezo wa uwekezaji haramu.

Kimazingira Uchafuzi wa mazingira

-Utupaji ovyo wa mabomba yaliyotumika kujidunga huchafua mazingira, huhatarisha usalama wa wapita njia, husambaza vijidudu vinavyoweza kueneza maradhi.

-Wakulima wa bangi hulima katika maeneo yasiyofikika kwa urahisi na vyombo vya dola kama kwenye milima kwenye misitu minene. Ili kufanikisha kilimo hicho hukata miti au kuchoma moto misitu. Hali hiyo kusababisha vyanzo vya maji kukauka, mvua kupungua na mmonyo yoko wa ardhi.

Kiusalama

+ Biashara ya dawa za kulevya husababisha vita vya wenyewe kwa wenyewe, ugaidi, uharamia na mapinduzi ya tawala halali.

+ Magaidi wa Talebani huko Afganistan hutumia fedha zinazotokana na mauzo ya heroin kufadhili ugaidi duniani.

Mkakati wa Serikali Kupanua Tiba na Huduma ya Methadoni

Serikali kupitia Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya kwa kushirikiana na Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto pamoja na wadau wengine imeandaa mkakati maalum (MAT Scale up Plan) wa kuanzisha vituo vya matibabu kwa waraibu wa heroin kwa kutumia Methadoni katika maeneo yote yenye kiwango kikubwa cha matumizi ya dawa hizo. Hatua hii itawezesha maeneo yote yaliyoathirika na matumizi ya heroin kuwa na vituo vya tiba ya Methadoni.

Idadi ya Waraibu Wanaopata Huduma ya Methadoni nchini.

Kufikia mwezi Juni 2020, waraibu 8,500 walikuwa wamesajiliwa katika vituo tisa vilivyopo nchini kwa sasa ambavyo vipo katika mikoa ya Dar es Salaam (Hospitali ya Taifa Muhimbili, Hospitali ya Rufaa ya Mwananyamala na Hospitali ya Rufaa ya Temeke); Tanga (Hospitali ya Rufaa ya Mkoa, Bombo); Dodoma (Hospitali ya Rufaa ya Magonjwa ya Akili, Mirembe); Mbeya (Hospitali ya Rufaa ya Kanda, Mbeya); Mwanza (Hospitali ya Rufaa ya Mkoa, Sokou Toure) na Pwani (Hospitali ya Wilaya Bagamoyo).

Changamoto Kwenye Utoaji wa Huduma ya Methadoni

Waraibu wanaopatiwa dawa ya methadoni

kutokuwa na shughuli za kujipatia kipato ili kukidhi mahitaji yao ya msingi. Hali hii husababisha baadhi yao kurejea kwenye matumizi ya dawa za kulevya

+ Unyanyapaa kwa waraibu katika ngazi ya familia na jamii, huwafanya baadhi yao kutojitokeza katika matibabu.

+ Waraibu wanawake kutojitokeza kwenye vituo vya matibabu.

+ Waraibu wa dawa za kulevya ni watu waliomaliza rasilimali zao, hivyo hawana fedha za kugharamia matibabu pindi wanapopatwa na magonjwa mengine kama Malaria, kisukari n.k. Mkakati unaandaliwa ili kutenga dirisha maalumu katika baadhi ya vituo vya kutolea huduma za afya, ambapo waraibu wenye uwezo wa fedha wataweza kupanga muda wao wa kufika vituoni kupatiwa dawa kwa kuchangia malipo kidogo.

Hadi sasa, Serikali haina mpango wa kuruhusu kliniki au hospitali za kibinafsi kutoa Methadone kwa shida ya utumiaji wa dawa. Hata hivyo kuna uwezekano wa kuweka kando dirisha maalum kwa baadhi ya kliniki za Serikali zilizopo ambapo walevi ambao ni utajiri wanaweza kuweka wakati wao kwenda kwa huduma kwa kuchangia pesa kidogo.

Mafanikio Yaliyopatikana Kudhibiti Dawa za Kulevya

Tangu kuanzishwa kwa Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya Mwaka 017, kuna mafanikio makubwa yaliyopatikana katika mapambano hayo nchini kama ifuatavyo:-

+ Kutambua mitandao ya wasafirishaji wakubwa (mapapa) wa dawa za kulevya ndani na nje ya nchi, hatua hii inarahisisha ukamataji wa mapapa wa dawa za kulevya

+ Wafanyabiashara wakubwa wa dawa za kulevya wamekamatwa na kesi zao zinaendelea

+ Utashi wa kisiasa juu ya vita dhidi ya dawa za kulevya umesaidia sana kuwadhibiti wafanyabiashara na biashara hii nchini

+ Taarifa ya hali ya dawa za kulevya ya duniani iliyotolewa na UNODC ya mwaka 2018 inaeleza Tanzania imepunguza uingizaji wa dawa za kulevya kutoka nje kwa asilimia 90.

Waraibu Wanawake Hawajitokezi Katika Kliniki ya Matibabu

Kuhusika kwa wanawake katika kliniki zetu za MAT kunakatisha tamaa. Uwakilishi wa wanawake katika kliniki zote za MAT isipokuwa Kliniki ya Mwananyamala Methadone ni chini ya asilimia 5.

Uzoefu wa watumiaji wa dawa za kike mara nyingi huwa tofauti sana na ule wa wenzao wa kiume. Wanawake, watumiaji wa dawa za kulevya wanapata unyanyapaa mkubwa kijamii kuliko wanaume, na mara nyingi wanakabiliwa na ukali mkubwa wa ulevi na athari za mwili na kisaikolojia.

Mahitaji maalum yanayofaa kwa wanawake walio na shida ya utumiaji wa dawa za kulevya inahitajika ili kuvutia wateja zaidi wa wanawake katika kliniki zetu za MAT.

JACKLINE:

JACKLINE MGAYA

Unga Noma, Najuta Kutumia

Anaendelea na masomo ya kidato cha sita ili kutimiza ndoto yake ya kupata elimu iliyotaka kupotea.

Akiwa mwanafunzi wa sekondari mwenye jitihada nzuri za elimu, ni dhahiri kushiriki kwake kwenye starehe ndiko kulikotishia kukatisha ndoto zake.

Jackline Mgaya ana umri wa miaka 26, alianza kutega masomo, kunywa pombe pamoja na kwenda klabu za usiku akiambatana na mjomba wa mwanafunzi mwenzake aliyekuwa akiwapeleka kwenye starehe.

Ni kwenye starehe hizo ndipo Jackline alipoanza kutumia Cocaine na siku moja mjomba wa rafiki yake huyo alimchanganyia heroine kwenye bia yake.

Anakumbuka alivyojisikia mwenye furaha isiyo kifani, huo ndiyo ukawa mwanzo wa kutumia dawa za kulevya.

Katika kipindi hicho, alikuwa mwanafunzi wa shule ya sekondari hivyo aliyoyafanya akiishi hosteli nyumbani kwao hawakuyafahamu.

Mwaka 2011 alipozidiwa kutokana na kuumwa malaria kulifanya uongozi wa shule kumwita mama yake kumwambia kuhusu tabia yake ya utegaji wa masomo.

Wakati huo mama yake akiwa bado yu hai, aliambiwa kuhusu mahudhuria mabaya ya binti yake darasani, huwa mwenye kusinzia sinzia hivyo anapaswa kurudia mitihani mitatu kumpima kama angeweza kuendelea na wenzake.

Baada ya kujulikana tatizo lake,

Binti huyo anasema changamoto kubwa anayokabiliana nayo kwenye tiba ni kukosa uwezo wa nauli ya kwenda kliniki na kuhudhuria masomo kwani yeye ni yatima

aliamishiwa katika shule nyingine na kuendelea na masomo huku akiendelea kutumia dawa za kulevya hadi alipohitimu mwaka uliofuata.

Mjomba wake aliyemwahidi dada yake aliyefariki mwaka 2015 kwamba atamuunganisha katika tiba itakayomwondoa katika uraibu.

Jackline alianza tiba ya Methadoni Juni, 2016 baada ya kupata mafunzo kwenye asasi yenye kuwaanda waraibu kuingia katika tiba ya Methadoni baada ya kushindwa kupona kwenye nyumba za kuwatenga na uraibu (Sober House) kisiwani Unguja.

Jackline sasa anaendelea na masomo ya kidato cha sita ili kutimiza ndoto yake ya kupata elimu iliyotaka kupotea.

Binti huyo anasema changamoto kubwa anayokabiliana nayo kwenye tiba ni kukosa uwezo wa nauli ya kwenda kliniki na kuhudhuria masomo kwani yeye ni yatima.

Kuhusu tiba, anashauri waraibu wawe wanaanzishiwa Methadoni wakati wakiendelea na mafunzo kwani wengi wanashindwa kushiriki wakiwa na uraibu.

Anatamani kuongezwa kwa idadi ya vituo vya Methadoni pamoja na kutangazwa kwani siyo wote wanaofahamu huduma vinazotolewa kwenye vituo.

NOEL:

Methadoni imenijengea heshima

Mama alihangaika sana akiamini kulikuwa na nguvu za giza zinazonizua kuacha kutumia madawa ya kulevya.

Nilipelekwa kwa waganga hadi Tanga na kufukizwa vyungu, kuchanjwa chale na kupewa mitishamba ili niache dawa za kulevya.

-NOEL MAPUNDA

Noel Mapunda baba wa watoto watatu mwenye umri wa miaka 40 anaheshimika katika jamii inayomzunguka baada ya kutoka kwenye utegemezi wa dawa za kulevya na ulevi.

“Methadoni imenijengea heshima kuanzia kwenye ndoa yangu, kwa ndugu na marafiki ambao walinidharau sana kwa hali niliyokuwa nimefikia. Kwa kweli tiba hii imenibadilisha,” anasema.

Noel kutoka alipoanza tiba ya Methadoni mwaka 2016 hakukatisha hata siku moja ameliambia jarida la Habari za UKIMWI kwamba hatamani kuacha kutumia Methadoni mapema.

“Hivi sasa natumia kiasi kidogo cha Methadoni kwani sioni sababu ya kuwahi kufika mwisho wa kutumia wakati sina cha kukikimbilia huko mitaani,” anasema.

“Nilihangaika sana kwenye uraibu. Niliwasumbua sana ndugu na hasa mama yangu. Hakuna mahali nisipopelekwa kutafuta tiba ikiwemo kwa waganga nilipochanjwa chale kila sehemu mwilini na kupelekwa kwenye makanisa ya maombezi,” anasimulia Noel na kuongeza;

“Mama alihangaika sana akiamini kulikuwa na nguvu za giza zinazonizua kuacha kutumia madawa ya kulevya. Nilipelekwa kwa waganga hadi Tanga na kufukizwa vyungu, kuchanjwa chale na

kupewa mitishamba ili niache dawa za kulevya;

“Nakumbuka siku tunatoka kwa mganga Tanga, niliposhuka tu katika basi pale stendi ya mabasi ya Ubungo, nilikwenda moja kwa moja kwa pusha (muuzaji dawa za kulevya) kununua kete”.

Noel sasa ni kiongozi wa waraibu katika Kliniki ya Methadoni Hospitali ya Rufaa ya Mwananyamala jijini Dar es Salaam, anasema uamuzi wa mraibu kuanza tiba ya Methadoni unafanikiwa iwapo utaamuliwa na yeye mwenyewe na si kwa kushinikizwa au kwa ahadi ya kupata zawadi.

Anasema waraibu wanaokatisha tiba ni wale wenye kwenda kliniki baada ya kupata magonjwa mengine kama Kifua Kikuu,

kuwa na VVU au maisha yamewachapa na wakipata nafuu huacha kwa kukosa subira.

Noel anajutia tamaa ya kutaka kuwa na maisha mazuri kama alivyoona kwa vijana wa rika lake wenye kufanya biashara ya dawa za kulevya wakizitumia fedha kwa matumizi ya anasa.

Ni katika kipindi hicho vijana wengi waliongia kwenye uuzaji wa dawa za kulevya walikuwa na fedha nyingi, wakizitumia kwa anasa hali iliyowarubuni wengi kujihusisha na biashara hiyo na baadaye kuyatumia.

Tamaa hiyo ilimshawishi kuingia katika usafirishaji wa dawa za kulevya. Akiwa na umri wa miaka 25 alikamatwa na dawa za kulevya nchini Iran na kufungwa jela miezi sita.

Noel anasema ni kipindi hicho akiwa kifungoni ndipo alipoanza kutumia dawa za kulevya hata alipoachiwa na kurudi Tanzania aliendelea kutumia.

Anasema kabla ya dawa za kulevya alikuwa akitumia bia tu na alipoanza dawa za kulevya kutokana na uraibu jitihada za kujinusu kuacha zilikuwa ngumu.

Mnufaika huyo anatoa ushauri kwa serikali kungeza vituo vya huduma sambamba na elimu ili waraibu wengi wajiunge kwani mafanikio ya Methadoni yanaonekana kwa utulivu na amani mitaani ukilinganisha na miaka ya nyuma.

“Hivi sasa unapita mitaani hasa Kinondoni usiku wa saa 6 au 8 bila hofu ya kukabwa. Hivyo anashauri oparesheni za kumaliza tatizo la dawa za kulevya ziwewe kwenye uingizaji ili wasiwepo waraibu wapya na waliopo waelimishwe kujiunga na tiba,” anasisitiza Noel.

Victoria mama wa miaka 42, alitibiwa kwa miaka minne kutoka mwaka 2014 hadi Februari 8, 2018 katika Kliniki ya Temeke jijini Dar es Salaam.

Kutokuwa na shughuli ndiyo kulikonishawishi kubeba unga kupeleka kwa wauzaji wa Kilosa kwa makubaliano ya malipo maalum.

Nilifanya kazi hiyo ya kupeleka unga kwa safari sita nikibeba unga uzito wa gramu 30 na ndipo nilipoanza tena kutumia.

Katika miaka ya mwanzo tiba ya Methadoni ilipoanza, iliwalenga wajindunga wa dawa za kulevya ili kuwakinga na maambukizi ya Virusi Vya UKIMWI (VVU)

VICTORIA:

Kukosa Shughuli Kumenirudisha Kwenye Uraibu

Nilipona na kutoka kabisa kwenye utegemezi wa madawa. Nikarudi nyumbani Tandika kutoka dago (kambi za waraibu) nikaishi bila kuwa na shughuli maalum za kujipatia kipato,” anasema Victoria Philipo na kuongeza;

“Kutokuwa na shughuli ndiyo kulikonishawishi kubeba unga kupeleka kwa wauzaji wa Kilosa kwa makubaliano ya malipo maalum. Nilifanya kazi hiyo ya kupeleka unga kwa safari sita nikibeba unga uzito wa gramu 30 na ndipo nilipoanza tena kutumia. Hii ndiyo sababu nipo hapa na sasa nimeanza upya matibabu.”

Victoria mama wa miaka 42, alitibiwa kwa miaka minne kutoka mwaka 2014 hadi Februari 8, 2018 katika Kliniki ya Temeke jijini Dar es Salaam na kuacha kabisa utegemezi wa dawa za kulevya, na sasa ameanza upya matibabu hayo.

Katika miaka ya mwanzo tiba ya Methadoni ilipoanza, iliwalenga wajindunga wa dawa za kulevya ili kuwakinga na maambukizi ya Virusi Vya UKIMWI (VVU) kutokana na kuwepo kwenye hatari kubwa ya kuambukizwa au kuambukiza kwa kuchangia sindano.

Ili kufanikiwa kuingia kwenye tiba ya Methadoni, Victoria alilazimika kujiingiza kwenye kujindunga dawa za kulevya ili apate makovu ya matundu yaliyokuwa yakihitajika kama kigezo kikubwa cha mraibu kujiunga kwenye tiba.

Victoria alianza kuvuta bangi na kunywa gongo mwaka 1998 akiwa na miaka 20, yeye na wenzake walichukuliwa jijini Dar es Salaam kupeleka kwa Kisiju mkoani Pwani kufanya biashara ya kuuza miili.

Anasema biashara haikuwa nzuri na kikundi kilisambaratika. Yeye na baadhi ya wenzake waliana kubaki huko wakiuza gongo na bangi na ndipo alipompata bwana mwenye kutumia dawa za kulevya.

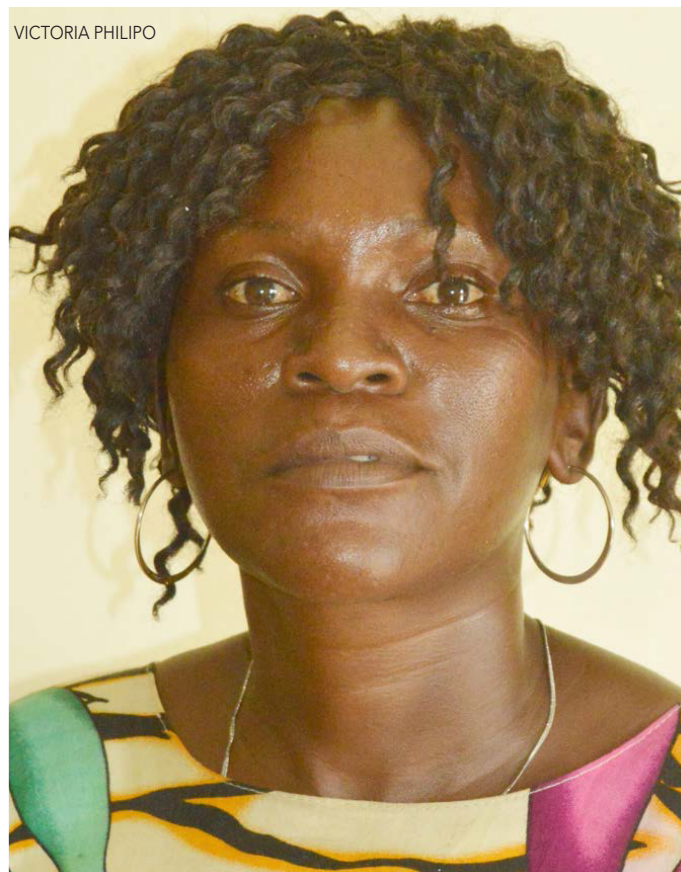
Kitendo cha kuishi na bwana huyo kiliwakasirisha wazazi, ndugu na familia yake na hivyo kutengwa na ujauzito mwaka 2000 na alijifunga na kulea.

Alipomwachisha mwanae kunyonya, alimpeleka kwa familia yake wakati huo biashara yake ya bangi na gongo zikizorota.

Baadaye, mwaka 2013 aligunduliwa na asasi ya MUKIKUTE wali-pokuwa wakifanya upimaji wa Kifua Kikuu katika vijiwe vya waraibu wa dawa za kulevya na kukutwa ana vimelea vya Kifua Kikuu.

Alitibiwa ugonjwa wa Kifua Kikuu kwenye Zahanati ya Mbagala Zakhem miezi kadhaa baadaye alianza tiba ya Methadoni kwa mara ya kwanza katika Kliniki ya Temeke jijini Dar es Salaam mwaka 2014.

VICTORIA PHILOPO

Ili kufanikiwa kuingia kwenye tiba ya Methadoni, Victoria alilazimika kujiingiza kwenye kujindunga dawa za kulevya ili apate makovu ya matundu yaliyokuwa yakihitajika kama kigezo kikubwa cha mraibu kujiunga kwenye tiba.

Nilikuwa najua madhara ya kuingia kwenye uraibu wa dawa za kulevya ni shida kuacha ila sikuamini kitendo cha kunusa kidogo kwa ajili kuhakikisha ubora wa unga kungenifikisha kwenye utegemezi wa dawa za kulevya

Melvin: Sasa Ninamiliki Nilivyopoteza

Baada ya kupona kutoka kwenye utegemezi wa dawa za kulevya, hivi sasa Melvin Barker anajivunia kumudu kujijenga upya kwenye maisha na kumiliki tena mali na vitu alivyopoteza alipokuwa mraibu wa dawa za kulevya.

Miongoni mwa anachojivunia sasa ni kuimiliki familia yake ya mke na watoto wawili, mmoja akimsomesha chuo kikuu hapa jijini na mali kadha alizozipoteza kwa kuziua ili kununua dawa za kulevya.

“Nas hukuru ninamiliki si mali tu nilizopoteza kwenye unga, bali familia niliyotelekeza. Sasa namsomesha chuo kikuu mwanangu mkubwa aliyezaliwa mwaka 1998 na kumtelekeza na mama yake. Pia nina mtoto mwingine mdogo wa miaka mitatu,” anasimulia Melvin.

Akitokea kwenye familia ya wafanya biashara, alianza kuuza dawa za kulevya nchini Msumbiji alipoweka kambi yake na kununua dawa za kulevya kutoka Afrika Kusini miaka ya mapema 1990.

Kushamiri kwa biashara hiyo kulimfanya aanze safari za kwenda kufuata

Brazil, Marekani ya Kusini na kuuza Afrika Kusini. Melvin mwenye umri wa miaka 43, alianza kwa kunusa kidogo dawa za kulevya alipokuwa akiuza kwa lengo la kuhakikisha ubora baada ya kutomwamini mnusaji aliyekuwa akimuonjea kuwa anamhujumu kwa kushusha ubora.

Kabla ya kuanza kutumia dawa za kulevya, Melvin alishavuta bangi kwa miaka saba kuanzia mwaka 1989. Aliendelea kunusa dawa za kulevya kwa miezi sita akichanganya na bangi, alihamia katika unusaji kwa moshi kwa kutumia kibati na kuweka moto chini.

“Nilikuwa najua madhara ya kuingia kwenye uraibu wa dawa za kulevya ni shida kuacha ila sikuamini kitendo cha kunusa kidogo kwa ajili kuhakikisha ubora wa unga kungenifikisha kwenye utegemezi wa dawa za kulevya,” anasimulia.

Melvin anasema utumiaji wa dawa za kulevya uliathiri sana biashara yake kwani alifikia hatua ya kuifanya bila faida kwa kutaka abaki na mtaji kwa kuvuta faida lakini hali hiyo ilishindikana na alifilisika.

Mwaka 2014 baada ya kumaliza kifungo cha mwaka mmoja

MELVIN BARKER

Melvin anasema utumiaji wa dawa za kulevya uliathiri sana biashara yake

kwani alifikia hatua ya kuifanya bila faida kwa kutaka abaki na mtaji kwa kuvuta faida lakini hali hiyo ilishindikana na alifilisika.

jela nchini Afrika Kusini alipokamatwa na dawa za kulevya, alirudi Tanzania kumuuguza baba yake aliyekuwa mgonjwa. Baada ya miaka minne mzazi wake huyo alifariki na ndipo aliposhawishiwa na ndugu zake kubaki nchini na kuwaacha watoto wake wawili huko Afrika ya kusini.

Melvin anasema akiwa hapa Tanzania ndipo alipoanza juhudi za kuacha dawa za kulevya kwa kwenda katika nyumba ya kujitenga na uraibu huko Zanzibar alipokaa kwa miezi mitatu bila mafanikio.

“Nilivyotoka sober house (nyumba ya kujitenga na uraibu), nilijiunga na asasi ya mafunzo kwa ajili ya kujiunga na Methadoni,”

anasema.

Tofauti na waraibu wengi kutumia muda mrefu kwenye tiba ya Methadoni, kwake hali ilikuwa tofauti kwani aliondoka kwenye utegemezi wa dawa za kulevya baada ya miezi nane tu. Mnufaika huyo wa Methadoni anaishukuru Serikali akisema program hiyo imeokoa vilio vya wanafamilia wengi walioumizwa na waraibu wa dawa za kulevya kwa kuiba na kupora watu kwa lengo la kupata fedha za kununulia unga.

Anaiomba jamii kutowanya nyapa wa waraibu kwani vitendo walivyofanya si kwa kusudi lao ila ni kutokana na utegemezi waliokuwa nao unaowasukuma kufanya lolote na kuomba kuwasaidia kwa kuwapeleka kwenye huduma.

Kwa upande wa huduma, anashauri asasi zinazoshughulika na waraibu kuongeza nguvu kuwafuata waraibu kwenye vituo na maskani zao kwani wengi hawajafikiwa ili nao wapate huduma.

Waziri Ummu Azindua Kampeni ya Kipepeo

Waziri wa Afya,
Maendeleo ya
Jamii, Jinsia
Wazee na
Watoto,
Mhe. Ummu
Mwalimu (Mb).

ndoto

Waziri Ummu
amesema lengo la
kampeni hiyo ni
kuwasaidia wanafunzi
hasa wa kike
kujitambua, kujiamini
na kuongeza bidii ya
kujenga ndoto zao

Kampeni ya Kipepeo mwaka 2020 inatekelezwa kwa ushirikiano wa Wizara ya Afya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, kupitia Mpango wa Taifa wa Kudhibiti UKIMWI (NACP), Taasisi ya Benjamin William Mkapa na Kampeni ya Clouds Entertainments.

Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto Ummu Mwalimu January mwaka 2020 alizindua kampeni ya Kipepeo mkoani Morogoro.

Kampeni ya Kipepeo mwaka 2020 inatekelezwa kwa ushirikiano wa Wizara ya Afya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, kupitia Mpango wa Taifa wa Kudhibiti UKIMWI (NACP), Taasisi ya Benjamin William Mkapa na Kampeni ya Clouds Entertainments.

Waziri Ummu amesema lengo la kampeni hiyo ni kuwasaidia wanafunzi hasa wa kike kujitambua, kujiamini na kuongeza bidii ya kujenga ndoto zao sambamba na kuwapatia mbinu za kupambana na changamoto mbalimbali za maisha, masomo na vishawishi vinavyoweza kuwapotezea muelekeo na kushindwa kufikia ndoto zao.

Waziri ameongeza Wizara yake ikishirikiana na taasisi na wadau wa afya inalenga kuifanya Kipepeo kuwa

kubwa ili kuwafikia wanafunzi wengi zaidi wa rika balehe wanaosoma shule za sekondari kwa ajili ya kuwafikishia elimu kuhusu maambukizi ya Virusi vya UKIMWI (VVU), athari za mimba za utotoni, matumizi sahihi ya ARV sambamba na kueneza elimu dhidi ya unyanyapaa.

Mikoa hiyo ni pamoja na Mbeya, Iringa, Njombe, Mwanza, Dodoma, Tanga, Arusha, Mtwara, Morogoro na Singida.

Mkuu wa Mkoa wa Morogoro, Loata Ole Sanare amesema mkoa wake unaunga mkono Kampeni hiyo kwa kuwa kupitia kampeni kama hiyo mkoa umefanikiwa kwa kiasi kikubwa kutoa elimu kwa wananchi kuhusu maambukizi ya VVU, athari za mimba za utotoni, matumizi sahihi ya ARV na kueneza elimu dhidi ya unyanyapaa.

Kampeni hiyo imewafikia wanafunzi wa rika balehe 7,771 wa kike 4,736 na wa kiume 3,035 kutoka kwenye shule 12 za mkoa huo na kupita lengo la vijana barehe 6,000 waliotarajiwa.

Msanii Nikki wa pili akitoa
elimu burudani kwa wanafunzi
waliohudhuria uzinduzi huo.

UINGIZAJI DAWA ZA KULEVYA

WADHIBITIWA

Uingizwaji wa dawa za kulevya nchini umedhibitiwa kwa asilimia 90, ikilinganishwa na hali ya uhitaji na upatikanaji wa dawa hizo ilivyokuwa miaka minne iliyopita.

Kaimu Kamishna Mkuu wa Mamlaka ya Kudhibiti Dawa za Kulevya nchini, James Kaji, amesema hayo katika mahojiano maalum na jarida hili jijini Dar es Salaam.

Kamishna Kaji anasema kutoka kuanzishwa kwa Mamlaka hiyo Februari, 2017, imeweza kudhibiti uingizwaji wa dawa za kulevya

nchini. Anasema katika ripoti ya mwaka 2019, iliyotolewa na Shirika la Umoja wa Mataifa la Kudhibiti Dawa za Kulevya Duniani imebainisha dawa hizo zimedhibitiwa kwa asilimia 90.

Hivi sasa hali ya upatikanaji wa dawa za kulevya nchini umedhibitiwa kwa Serikali kuimarisha Mamlaka ya Kuzuia na Kudhibiti Dawa za Kulevya yenye wajibu wa kuratibu shughuli zote za dawa za kulevya nchini. Anasema kwa sasa wameweza kudhibiti

uingizwaji wa dawa hizo nchini kwa asilimia 90, ikilinganishwa na hali ilivyokuwa nchini miaka minne iliyopita kabla ya Serikali ya awamu ya tano kuamua kulivalia njuga suala la kudhibiti uingizwaji wa dawa hizo nchini.

Jitihada hizo zimeokoa maisha ya melfu ya waraibu wa dawa hizo pia kuleta utulivu na amani mitaani na kupunguza vitendo vya wizi na uporaji ambavyo vilifanywa kwa lengo la kupata fedha za kununulia dawa.

Kliniki Muhimbili Kinara Huduma Methadoni

Kliniki ya huduma na tiba ya Methadoni katika Hospitali ya Taifa ya Muhimbili imeonyesha umahiri kwa kuwatibu na kuwaondoa kwenye utegemezi wa dawa za kulevya waraibu zaidi ya 70 katika kipindi cha miaka tisa tokea kuanzishwa kwa huduma hizo.

Kliniki hiyo ya kwanza ilianza kutoa huduma mwaka 2011, imeorodhesha waraibu 2,846 na kutoa huduma kwa zaidi ya waraibu 2,000 kwa siku pia ina wataalam wakufunzi wenye kutoa elimu ya mafunzo na vitendo kwa watao huduma wengine.

Kliniki ya Methadoni ya Muhimbili huanza kutoa huduma za dawa ya Methadoni kuanzia saa 11 alfajiri ili kuwawezesha waraibu wanaofanya kazi au shughuli nyingine kupata huduma mapema na kuwahi kuendelea na shughuli za ujenzi wa Taifa.

Kliniki ina madaktari bingwa wa magonjwa ya wauguzi na maofisa ustawi wanne kila siku. Kliniki ya Hospitali ya Taifa ya Muhimbili inatumika kama kituo cha mafunzo na huduma za vitendo kwa watao huduma wengine wanapomaliza mafunzo ya darasani kabla ya kuanza kutoa huduma kwenye vituo vipya.

Pia huwatumia waraibu walioacha utumiaji wa dawa za kulevya, kwenye shughuli za kliniki, kwa kufanya hivyo kunapunguza wingi wa kazi za utoaji wa huduma na tiba ya Methadoni kwa waraibu.

Wakizungumza na jarida la Habari za UKIMWI, wauguzi hao, John Mwaijage, John Maganga na Sanga Mbuhilo wanasema changamoto kubwa ni kuhakikisha waraibu wanakwenda kituoni kila siku kwa tiba chini ya uangalizi maalum.

“Waraibu wanatakiwa kuja kunywa dawa hapa kliniki kila siku kwa wakati bila kukosa,” wanasema na kuongeza; “Hiyo inatokana na dawa wanayotumia kuwa kwenye uangalizi mkali hivyo inalindwa isiingie kwa wasiolengwa”.

Wauguzi hao wanasema hali hiyo inaibua changamoto kubwa kwa waraibu kwa kukosa nauli za kwenda kliniki na kurudi kila siku kwani wengi hawana vyanzo vya uhakika vya mapato na familia za kuwasaidia.

Wanasema wengi wanakosa shughuli za kufanya wanapotoka Kliniki, hali inayowafanya kurudi kwenye mazingira na marafiki ambao wengi ndiyo waliochangia wao kuingia kwenye utumiaji wa dawa za kulevya.

Wakizungumzia changamoto za waraibu wa kike kutojitokeza kwenye huduma na tiba, wanasema ni kukosa kipato, kujihusisha na wanaofanya biashara ya dawa hizo na walioanza tiba afya zao zikiimarika huhamishwa na wenzi wao kupelekwa mbali na kituo cha kutolea huduma.

Wanasema changamoto ya kukosa ajira kwa waraibu wa kike, kushindwa kupata muda wa kwenda kupata huduma sababu waraibu wengi hujihusisha na biashara ya kuuza miili wanayoifanya usiku na hivyo asubuhi wakati kliniki zinaendelea wao wanakuwa wakipumzika.

Wakizungumzia mafanikio ya kituo hicho, wanasema ni pamoja na kuendesha huduma jumuishi za Methadoni, Tiba na Matunzo kwa wanaishi na VVU, tiba kwa wenye Kifua Kikuu na kwa waraibu wajawazito kuwafuatilia maendeleo ya mimba zao kwa umakini hadi wanapojifungua Kliniki.

KLINIKI

ya Methadoni ya Muhimbili huanza kutoa huduma za dawa ya Methadoni kuanzia saa 11 alfajiri ili kuwawezesha waraibu wanaofanya kazi au shughuli nyingine kupata huduma mapema na kuwahi kuendelea na shughuli za ujenzi wa Taifa.

Wauguzi Sanga Mbuhilo na John Maganga wa Kliniki ya Methadoni Muhimbili

SIWEMA ABDALLAH

SIWEMA:

Unga Umepotea Nchini Yamebaki Makapi

Mraibu huyo anasema changamoto kwa waraibu hasa wa kike ni kubwa kwenye kuendesha maisha yao baada ya kutoka kwenye utegemezi.

Moja ya sababu za waraibu wengi wa dawa za kulevya kujiunga kwenye huduma na tiba ya Methadoni ni kuhadimika kwa dawa za kulevya mitaani. Siwema Abdallah mraibu wa dawa hizo kwa miaka nane, anasema, hivi sasa mitaani hakuna unga wenye ubora kutokana na udhibiti mkubwa unaofanywa na Serikali kuzuia dawa hizo kuingia nchini.

Kutokana na hali hiyo, mnufaika huyo wa tiba ya Methadoni anasema kiasi kidogo kinachouzwa mitaani si bora bali ni makapi, yanayowafanya waraibu wengi kuacha utumiaji wa dawa za kulevya.

"Hivi sasa hakuna unga mitaani kuna makapi ambayo mraibu akitumia hapati aliyozoea na bei imepanda sana kwani mzigo umedhibitiwa kuingia nchini," anasimulia Siwema.

Mraibu huyo anasema changamoto kwa waraibu hasa wa kike ni kubwa kwenye kuendesha maisha yao baada ya kutoka kwenye utegemezi, anasema, Siwema anayepata tiba ya katika Kliniki ya Methadoni katika Hospitali ya Rufaa ya Temeke jijini

Dar es Salaam.

"Wanawake wengi (waraibu) wanashindwa kujitokeza kwenye huduma na tiba (Methadoni) sababu hatuna kipato. Tumetoka kwenye maisha yenye uhatarishi mkubwa na tukiamua kuacha dawa za kulevya, tunakabiliwa na ugumu wa maisha," anasema Siwema na kuongeza;

"Wanawake tunaweza kuanzisha vikundi vya kutengeneza batiki, kutengeneza vyungu na shughuli nyingine nyingi ambazo zingetuongezea kipato na kukidhi mahitaji ya maisha". Siwema anashauri kuwepo kwa utaratibu utakaowawezesha vikundi vya waraibu wanawake kupata mikopo ya uzalishaji mali.

Akizungumzia alivyoingia kwenye utumiaji wa dawa za kulevya, Siwema anasema alianza kutumia alipokuwa anaishi na mwanamume aliyekuwa anauza na kumuachia awe akimuuzia anapotoka.

Mpenzi wake huyo hakuwa mtumiaji ila alikuwa muuzaji. Anasema aliyemwingiza kwenye utumiaji ni rafiki yake alikuwa akienda kwake kununua dawa za kulevya mara kwa mara ndipo siku moja baada ya kukosa fedha

alimwomba amkopeshe kwani alikuwa akijisikia vibaya kwa kutotumia. "Mwanzoni sikuelewa sababu za kunibembebeza kwani nilimkatalia hadi aliponishawishi tuchukue kete moja tuvute pamoja ili namimi nisikie starehe iliyomo kwenye unga," anasimulia Siwema.

Anasema baada ya kutumia siku hiyo alivutiwa na akaanza kutumia huku mpenzi wake akimkataza na alipomuona akiendelea kutumia alimfukuza kwake na akahamia kwenye madangulo.

Anawashukuru watoa huduma wa asasi zinazo watafuta watumiaji wa dawa za kulevya kwenye vijiwe kwani wamemuokoa kwa kumwingiza kwenye mafunzo yaliyomwandaa kupata huduma na tiba ya Methadoni anayopata katika Kliniki ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa wa Temeke jijini Dar es Salaam. Kaimu Kamishna Mkuu wa Mamlaka ya Kudhibiti Dawa za Kulevya James Kaji, anasema wamedhibiti uingizwaji wa dawa hizo nchini kwa asilimia 90, ikilinganishwa na hali ilivyokuwa nchini miaka minne iliyopita kabla ya Serikali ya awamu ya tano kuamua kulivalia njuga suala la kudhibiti uingizwaji wa dawa hizo nchini.

Meneja Kituo anasema kuna ongezeko la waraibu wapya kati ya 12 na 16 kila wiki wanaojiunga kwenye tiba ya Methadoni na waliokutwa na VVU katika miaka mitatu ni 10 na kwa mwaka 2019 walikuwa watatu tu.

MENEJA WA KITUO, DKT. SOSTEUS HONGO

Mwananyamala Yatenga Ijumaa Kwa Wanawake

Kliniki ya huduma na tiba ya Methadoni ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa ya Mwananyamala jijini Dar es Salaam imetenga siku ya Ijumaa kuwa maalum kwa ajili ya wanawake wenye uraibu kuanza huduma na tiba moja kwa moja hospitalini hapo.

Kwa kawaida, waraibu hupatiwa mafunzo ya wiki mbili katika asasi zinazojishughulisha na wategemezi wa dawa za kulevya kutoa elimu kabla ya kuwapa rufaa kwenda kwenye kliniki zinazotoa huduma na tiba ya Methadoni.

Meneja Kituo cha Mwananyamala, Dkt. Sosteus Hongo anasema utaratibu huo umewavutia waraibu wanawake wengi kwani siku za Ijumaa hupokelewa moja kwa moja kwa mafunzo katika kliniki na kuanza tiba

bila kupitia kwenye asasi.

“Utaratibu wa kutenga siku ya Ijumaa kuwa maalum kwa ajili ya wanawake kumewavutia wengi kwani sisi (Mwananyamala) tuna zaidi ya wanawake 200 katika kliniki yetu ambayo ndiyo yenye kuongoza kuwa na wanawake wengi nchini.

Kliniki ya Methadoni ya Mwananyamala ilianza mwaka 2012 hadi Januari 31 mwaka 2020 kulikuwa na waraibu 2,140 na takwimu za programu zinaonesha kupungua kwa waraibu wenye maambukizi ya VVU na Virusi vya Homa ya Ini katika miaka ya hivi karibuni.

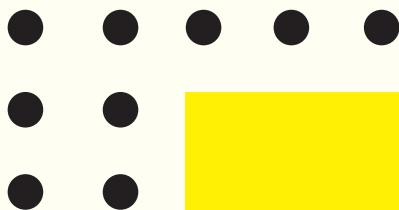
“Kumekuwa na kupungua kwa Virusi vya Homa ya Ini makundi ya B na C, kwa waraibu wenye VVU kwani utafiti kwa miaka saba kwenye programu (Methadoni) unaonyesha kiwango cha maambukizi

kwa wajidunga sasa ni sawa na yalivyo kwenye jamii,” anasema Dkt. Hongo na kuongeza;

“Kutoka mwaka 2017 virusi vya Homa ya Ini makundi ya B na C, na tabia hatarishi kama kuchangia sindano zimepungua. Pia tunashuhudia kupungua kwa matukio ya uharifu mitaani”.

Meneja Kituo anasema kuna ongezeko la waraibu wapya kati ya 12 na 16 kila wiki wanaojiunga kwenye tiba ya Methadoni na waliokutwa na VVU katika miaka mitatu ni 10 na kwa mwaka 2019 walikuwa watatu tu.

Akiizungumzia kuongezeka kwa waraibu katika tiba, Dkt. Hongo anasema kupotea kwa dawa za kulevya mitaani kumepandisha bei wakati ubora wake ni hafifu hali inayofanya kukosa ladha wanayoitaka.

Meneja wa
Kituo,
Husna
Kipilipili

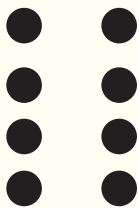

Bagamoyo Kusajili Wanne Kwa Siku

Husna Kipilipili
anasema
wamejiwekea
mkakati wa
kusajili waraibu
wasiopungua

16

Kwa wiki

Kliniki mpya ya kutoa huduma na tiba ya Methadoni katika Hospitali ya Wilaya ya Bagamoyo mkoani Pwani imejiwekea malengo ya kusajili waraibu wanne katika siku nne za kazi kila wiki.

Meneja wa Kituo, Husna Kipilipili anasema wamejiwekea mkakati wa kusajili waraibu wasiopungua 16 kwa wiki na kuwaingiza katika tiba ya Methadoni. "Tumejiwekea mkakati wa kuanza kupokea waraibu wanne kwa kila siku kuanzia Jumatatu hadi Alhamisi kwa wiki tutawaanzishia waraibu 16 sawa na 64 kwa mwezi na kuwafanya wawe 768 kwa mwaka" anasema Meneja Kituo.

Kituo hicho kilianza kutoa huduma Februari 3, 2020 ambapo kilianza na waraibu nane mwezi mmoja baadaye walifika 31, wanne wakiwa waliohamishiwa hapo kutoka Kliniki ya Hospitali ya Rufaa ya Mwananyamala jijini Dar es Salaam.

Meneja Kituo anasema wanawatumia watoa huduma za jamii kutoka asasi ya MEFADA waliokuwa waraibu kwenda mitaani kuwaibua waraibu na kuwaingiza kwenye mafunzo ya wiki mbili kabla ya kupata rufaa kwenda kliniki kwa ajili ya huduma na tiba ya Methadoni.

Husna anasema wamekubaliana na watoa huduma ya nyumbani wanaowapeleka waraibu kwenye tiba kuwafuatilia kwa kuwa wengi

wanaishi maeneo ya jirani na wanafahamu nyumbani wanapoishi.

Kati ya waraibu hao 31, wawili ni wanawake, wawili wanaishi na VVU na mmoja ni mgonjwa wa Kifua Kikuu aliyekatisha tiba ambapo wote wanapata huduma katika kliniki hiyo.

Kliniki hiyo ina watumishi tisa waliopata mafunzo maalum ya kutoa huduma na tiba ya Methadoni. Watoa huduma hao ni matabibu wawili, wauguzi wawili, wafamasia wawili, mwandishi na mtunza kumbukumbu mmoja, mtaalam wa saikolojia mmoja na msaidizi wa afya mmoja.

Akizungumzia changamoto kubwa iliyomkakabili kutoka alipoanza huduma na tiba ya Methadoni katika kliniki hiyo ni siku waliyombaini mraibu mwenye VVU wakati wa kufanya vipimo kabla ya kuanza kwa tiba.

"Ilikuwa changamoto kubwa kwasababu tulichofundishwa ni kutoa huduma za Methadoni hatukuandaliwa kwa hilo. Bahati kulikuwepo na mkufunzi kutoka Muhimbili alituelekeza jinsi ya kukabiliana na hali hiyo kwa kumpa unasihi, na kumwanzishia tiba ya ARV hapa hapa na anaendelea vizuri," anasema Husna.

Meneja Kituo huyo anashauri kufunguliwa kwa kliniki nyingine nyingi ili kuwanusuru waraibu wengi kwani tatizo la utegemezi wa dawa za kulevya ni kubwa.

METHADONI

Imenirudisha Kwenye Akili Zangu

THOMAS UDANDA

Thomas Udanda mwenye umri wa miaka 42 anashukuru tiba ya Methadoni imemrudisha nyumbani kwake alikomtelekeza mke na watoto wawili aliokuwa amewatoroka na kuhamia maskani ya waraibu wa dawa za kulevya.

“Nashukuru sana nimerudi kwenye uwezo wa kujitambua na kurudi nyumbani, kitu kikubwa ninachokishukuru ni kurudia kwenye familia yangu ya mke na watoto wangu wawili niliowatelekeza nilipohamia maskani,” anasema Thomas.

Anasema katika kipindi alichokuwa mraibu na kujitenga, hakuwa na mawasiliano na familia yake wala hakuwajibika kwa lolote ambapo familia haikuwa na taarifa ya alipokuwa. Thomas alianza uvutaji sigara mara moja kwa lengo la kujifurahisha. Akahamia kwenye kuchanganya sigara na bangi pia kunywa bia.

Anaikumbuka siku ya kwanza kutumia dawa za kulevya ilikuwa ni alipochanganywa sigara na dawa za kulevya alipoomba sigara kutoka kwa rafiki yake. Anasema baada ya kuivuta sigara hiyo alisikia ladha iliyomvutia.

Baada ya kuona hali hiyo, alimuuliza rafiki yake huyo kulikuwa na nini katika sigara aliyompa naye aligoma kumwambia. Alimtaka kama amevutiwa atoe fedha akanunue naye akafanya hivyo ndipo alipogundua anachanganya na dawa za kulevya.

Thomas anasema baada ya kujua hali hiyo, alianza kutumia mchanganyiko huo kwa kuwatuma rafiki zake kwa kuwa yeye mwenyewe alikuwa akiona aibu kwenda kwa wauzaji kununua.

Hali hiyo haikuendelea muda mrefu akaanza kwenda kununua mwenyewe baada ya uraibu kumwingia na kuongezeka kwa kiwango cha utumiaji kutoka mara moja kuwa mbili kwa wiki, ikawa tatu na hatimaye kila siku asubuhi akiamka.

“Nilikuwa navuta kila asubuhi likaja tatizo la usiku

kukosa usingizi. Sikuwa nikipata usingizi kabisa usiku na nilipowauliza wenzangu wakaniambia ni kutokana na arosto (unyong’onyo wa dawa za kulevya),” anasema Thomas na kuongeza;

“Na ili nilale napaswa kutumia pia usiku. Nikaanza kutumia usiku nikawa nalala vizuri, hivyo nikaanza kutumia kila siku asubuhi na usiku”.

Wakati huo alikuwa na uwezo wa kununua kwani alikuwa akifanya kazi katika kiwanda kimoja huko Kurasini kabla ya kuipoteza mwaka 2007 kutokana na utendaji mbaya.

Kupoteza kazi hakukumwondoa kwenye utumiaji wa dawa za kulevya. Alihamia kwenye kuokota vyuma chakavu na kuviuza huko Kurasini kupata fedha za kununulia dawa za kulevya.

Baada ya kusikia kuwepo kwa huduma za tiba ya Methadoni katika Hospitali ya Rufaa ya Mkoa wa Temeke jijini Dar es Salaam, Oktoba 2014 alijiunga huduma hiyo iliyomwondoa kwenye utegemezi huo Septemba 2019.

Thomas sasa ni mmoja wa wasaidizi katika Kliniki hiyo anasema ili waraibu wengi wanufaike na huduma na tiba ya Methadoni, taarifa zinapaswa kusambazwa ili kuwafikia waraibu wengi.

“Serikali inaweza kuandaa mazingira kwa waraibu walioacha dawa za kulevya kwa kuokota chupa za plastiki, vyuma chakavu na kusafisha mitaa ili miji iwe safi na kazi hizo licha ya kutupatia kipato pia zitatufanya kuwa busy na kukwepa utumiaji wa dawa za kulevya,” anasema Thomas.

Mnufaika huyo wa huduma na tiba ya Methadoni anasema waraibu wanapata shida ya kujiondoa kwenye utegemezi wa dawa za kulevya sababu kujiunga kwenye tiba unalazimika kwenda kliniki kila siku wakati wengi hawana vyanzo vya kupata nauli.

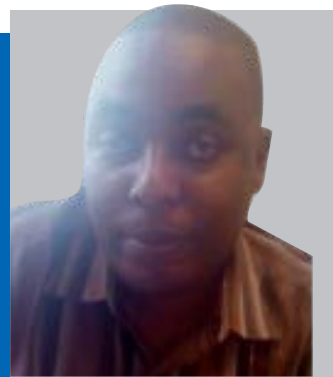
Anashauri kazi za kuokota chupa, vyuma chakavu au kusafisha mitaa zinaweza kufanywa na waraibu hatua itakayokuwa na manufaa kwa pande zote.

Serikali inaweza kuandaa mazingira kwa waraibu walioacha dawa za kulevya kwa kuokota chupa za plastiki, vyuma chakavu na kusafisha mitaa ili miji iwe safi na kazi hizo licha ya kutupatia kipato pia zitatufanya kuwa busy na kukwepa utumiaji wa dawa za kulevya

Temeke Yafurahia Mafanikio Yake

DKT. MESHACK SHIMWELA

DKT. FRANCIS LUKUWI

Hospitali ya Rufaa ya Mkoa wa Temeke jijini Dar es Salaam inafurahia mafanikio ya kuwaingiza katika huduma na tiba ya Methadoni waraibu 1,794 kati yao 160 wanaishi na Virusi vya UKIMWI (VUU).

Akizungumza na jarida la Habari za UKIMWI, Mkuu wa Idara ya Magonjwa ya Akili katika Hospitali ya Temeke, Dkt. Francis Lukuwi anasema wao wakiwa ni watoa huduma za afya wanajivunia afya za maelfu ya waraibu kutoka mitaani.

Kliniki ya Temeke ni ya tatu kuanzishwa jijini Dar es salaam mnamo mwaka 2014, imesaidia kuwatoa kwenye utegemezi wa dawa za kulevya waraibu 52.

“Kwetu mafanikio tunayoyafurahia ni kuwaweka katika tiba waraibu zaidi ya 1,500 wanaokuja kila siku kwa ajili ya tiba. Kati yao 160 ni wenye kuishi na VUU wanapata huduma katika kliniki hii kila siku,” anasema na kuongeza; “Hayo kwetu ni mafanikio kwani kundi hili kama lisingepata tiba, jamii nje huko ingekuwa na changamoto kubwa mfano uporaji ungeshamiri mitaani na wengine kuugua na hata kufa”.

Dkt. Lukuwi anasema kuwasimamia waraibu na kuhakikisha kila siku wanapata huduma ni kazi ngumu kwani wanaishi kwenye mazingira magumu, wengine hawana ndugu, familia wala makazi.

“Zaidi ya asilimia 70 ya waraibu katika kliniki yetu hawana shughuli maalum za kufanya, hivyo ni kundi kubwa lililoingia kwenye utegemezi wa dawa za kulevya na hawakuwa na njia ya kujiondoa bila msaada ulio salama,” anasema.

Dkt. Lukuwi anasema huduma na

tiba ya Methadoni inaokoa fedha nyingi zilizokuwa zikitumika kwa ajili ya kununulia dawa za kulevya ambazo sasa zinaweza kutumia kwenye mambo ya maendeleo kwa waraibu.

Akizungumzia changamoto ya waraibu wanawake kutojitokeza kwenye huduma ya Methadone, anasema hali yao ya mapato inachangia kwani wengi wao wanajihusisha na biashara ya kuuza miili usiku hivyo asubuhi wakati wa kliniki wao ndiyo hupumzika.

Mganga Mfawidhi wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa wa Temeke, Dkt. Meshack Shimwela anasema tiba ya uraibu huchukua muda mrefu kutokana na madhara anayopata mraibu.

Mtaalamu huyo wa afya anataja viungo vinavyoathirika ni pamoja na kukwangukiwa kwa ngozi nyororo ya juu kwenye utumbo na matumbo zinazotumika kufyonzea chakula hali inayowafanya waraibu wengi kushindwa kula vyakula vigumu.

“Utumiaji wa unga hukwangua ngozi nyororo ya utumbo na matumbo inayotumika kufyonzea chakula hali inayoweza kusababisha vidonda vya tumbo hata utumbo kupasuka. Ni kutokana na hali hiyo waraibu hudhoofu sana na hupenda kula biskuti na kunywa soda aina ya Fanta ili kupata glucose,” anasema Dkt. Shimwela na kuongeza;

“Kwa waraibu wanaonusa hupatwa na athari kwenye ngozi nyororo ndani ya pua inayowafanya wawe wakiongelea puani, kwa wajidunga kutojua aina ya mishipa ya kujidunga husababisha kuganda kwa damu kwenye valvu za moyo iwapo watakosea na kujidunga kwenye mishipa tofauti”.

Dkt. Shimwela anashauri itolewe elimu kuhusu madhara ya dawa za kulevya shuleni kuwawezesha wanafunzi kujua athari za kutumia dawa za kulevya mapema.

Kwa waraibu wanaonusa hupatwa na athari kwenye ngozi nyororo ndani ya pua inayowafanya wawe wakiongelea puani, kwa wajidunga kutojua aina ya mishipa ya kujidunga husababisha kuganda kwa damu kwenye valvu za moyo iwapo watakosea na kujidunga kwenye mishipa tofauti.

Kwa waraibu wanaonusa hupatwa na athari kwenye ngozi nyororo ndani ya pua inayowafanya wawe wakiongelea puani, kwa wajidunga kutojua aina ya mishipa ya kujidunga husababisha kuganda kwa damu kwenye valvu za moyo iwapo watakosea na kujidunga kwenye mishipa tofauti

Alikuwa ameshakuwa mraibu wa dawa za kulevya na alikamatwa na polisi na kuunganishwa na watuhumiwa na kesi ya ujambazi.

Alipotoka alirudi kwenye mazingira yake na kuendelea kutumia dawa za kulevya kwa siku kadhaa ndipo alipoamua kuacha kutumia baada ya kushauriwa na rafiki yake aliyekuwa mraibu awali.

HARUNA JUMANNE

Haruna: Kaka Zangu Walinifundisha Uvutaji

Inaweza kushangaza lakini ndiyo yaliyomkuta Haruna Jumanne aliyeanza kutumia dawa za kulevya kwa kufundishwa na kake zake wakubwa waliokuwa wakitumia.

Akizungumzia chanzo cha kuwa mraibu wa dawa za kulevya, Haruna mwenye miaka 37 anasema ilikuwa mwaka 1997, akisoma darasa la sita alihamia kwa baba yake alipowakuta kaka zake wawili.

Miaka miwili baadaye akiwa na umri wa miaka 16 alikuwa ameshakuwa mraibu wa dawa za kulevya na alikamatwa na polisi na kuunganishwa na watuhumiwa na kesi ya

ujambazi.

"Nilishitakiwa kwa robbery (uporaji) na kupelekwa mahakamani kwenye kesi hadi siku ya hukumu nilipoachiwa huru," anasimulia yaliyomkuta kwenye maisha ya uraibu.

Kutokana na uzito wa kesi iliyokuwa ikimkabili, aliamua kubadilisha maisha yake na kuwa mtu wa ibada akimuomba Mungu amjalie atoke salama kwenye kesi hiyo, ombi lililotimia alipoachiwa huru Desemba mwaka 2011.

Alipotoka alirudi kwenye mazingira yake na kuendelea kutumia dawa za kulevya kwa siku kadhaa ndipo alipoamua kuacha kutumia baada ya kushauriwa na rafiki yake aliyekuwa mraibu awali.

Haruna anaishi na VVU na ni baba wa mtoto wa kiume mwenye miaka 11. Hadi kufikia mwaka 2017 alikuwa amehitimu kwenye tiba ya Methadoni iliyomuondoa kwenye utegemezi wa dawa za kulevya, anatarajia kumuoa mpenzi wake anayemtaja kuwa msaada mkubwa katika tiba yake.

Akiizungumzia changamoto zinazowakabili waraibu wanaotaka kuacha kutumia dawa za kulevya kuanza tiba ya Methadoni ni kutomudu nauli za kwenda kliniki na kurudi kila siku kupata tiba na anawashauri waraibu wanaotaka kuacha utegemezi kutambua lengo la wanachokitaka ili wafanikiwe.

GODFREY:

Uraibu Ulinikatisha Chuo Kikuu

Kuacha kutumia dawa za kulevya ni mchakato kwa waraibu kama hawajakusudia kwa dhati kutokana na changamoto watakazopitia zitawafanya kusitisha tiba na kuendelea na utumiaji wa dawa hizo.

Kama unadhani kwenye taasisi rasmi zikiwemo za elimu ni sehemu salama kwa vijana kupata kinga ya kutoingia katika uraibu wa dawa za kulevya unaweza kuwa mbali na ukweli.

Ukweli huo unathibitishwa na maisha ya Godfrey Swai aliyeanza kuvuta bangi akiwa kidato cha tatu mwaka 1993 na kuendelea na utumiaji wa dawa za kulevya na hatimaye kuacha masomo ya chuo kikuu.

Baada ya kumaliza kidato cha nne katika sekondari ya wavulana mkoani Kilimanjaro, alijiunga kwa masomo ya sekondari ya juu jijini Dar es Salaam ambapo alitoka kwenye bangi na kuhamia kwenye heroine.

Mwaka 2002, Godfrey alianza kujidunga dawa za kulevya kwa sindano na kuendelea na utumiaji huo alipojiunga na masomo ya stahada katika chuo kimoja jijini Dodoma kati ya miaka ya 2007 na 2010 alipohitimu.

Alichaguliwa na kujiunga kwa masomo ya shahada katika chuo hicho lakini alikuja kuacha masomo yake akiwa mwaka wa pili mwaka 2011.

Godfrey ni mratibu wa kitaifa wa makundi hatarishi katika Kamati ya Kitaifa ya Uratibu chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu kusimamia Mfuko wa Umoja wa Mataifa wa Kupambana na UKIMWI, Kifua Kikuu na Malaria (TNCM).

“Kila mtumiaji wa dawa za kulevya ana sababu iliyomuingiza kwenye utumiaji huo japo sababu nyingine zinaonekana ni ndogo katika jamii kama uvutaji bangi au kunywa pombe hasa kwa vijana,”

anasema Godfrey.

Godfrey, mnufaika wa huduma na tiba ya Methadoni katika Hospitali ya Taifa ya Muhimbili, anashuri kuwepo kwa kampeni kubwa kuelezea jamii kuwa utumiaji wa dawa za kulevya ni tatizo nchini hasa kwa vijana.

Godfrey anasema kuacha kutumia dawa za kulevya ni mchakato kwa waraibu kama hawajakusudia kwa dhati kutokana na changamoto watakazopitia zitawafanya kusitisha tiba na kuendelea na utumiaji wa dawa hizo.

Kijana huyo anasema yeye alishindwa mara nne kumaliza mchakato wa kuacha kutumia dawa hizo hadi alipoamua kutoka moyoni mwishoni ndipo alipofaulu. Anazitaja changamoto zingine zinazowakabili waraibu kuwa ni pamoja na kutopata taarifa sahihi kuhusu huduma zilizo, kukosa usimamizi wa karibu wakati wote wa tiba na uchache wa vituo kwani wengine hufuata huduma kwa umbali mrefu pasipokuwa na uhakika wa nauli.

Mnufaika huyo ni mmoja wa wasaidizi wakubwa wanaotumiwa na Kliniki ya Methadoni Muhimbili anasema kutokuwa na shughuli za kufanya kwa waraibu baada ya kupona ni changamoto kubwa.

“Tatizo ni kwa wanaomaliza tiba na kuacha utegemezi tunajiuliza tutafanya nini? Wakimaliza tiba hawana stadi za maisha na wengine wanakosa msaada kutoka kwenye familia kutokana na historia ya waliyoyafanya walipokuwa waraibu,” anasema Godfrey.

Godfrey ni mratibu wa kitaifa wa makundi hatarishi katika Kamati ya Kitaifa ya Uratibu chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu kusimamia Mfuko wa Umoja wa Mataifa wa Kupambana na UKIMWI, Kifua Kikuu na Malaria (TNCM).

Kwa taarifa
zaidi piga simu
bila malipo

